

בש"פ 6109/17 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 6109/17

לפני:
המבקשת:

כבוד השופט א' שהם
מדינת ישראל

נגד

המשיב:

פלוני

בקשה עשירית להארכת מעצר, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, וסעיפים 10 יב ו-10 יג לחוק הנוער (ענישה, שפיטה ודרכי טיפול), התשל"א-1971

בשם המבקשת:

עו"ד רחל אבישר

בשם המשיב:

עו"ד ציון אמיר; עו"ד עדי קידר

החלטה

1. לפניי בקשה עשירית להארכת מעצרו של המשיב, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) וסעיפים 10 יב ו-10 יג לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, ב-45 ימים, החל מיום 11.8.2017, או עד למתן פסק דין בתפ"ח 932-01-16 בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, לפי המוקדם.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המשיב, ונגד נאשם נוסף (להלן: האחר), הוגש כתב אישום הכולל 8 אישומים, במסגרתם מיוחסות למשיב,

י"ד 1998, עבירות שבוצעו במסגרת פעילות בארגון טרור. זאת, כחלק מהתארגנות של פעילים קיצוניים, אשר שמה לה למטרה לגרום לתבערה ביטחונית על רקע לאומני ובין דתי, ולערער את יציבותה של מדינת ישראל. במסגרת האישום הראשון, מיוחסת למשיב ולאחר חברות בארגון טרור. האישום השני עוסק ברצח בני הזוג דוואבשה ובנם התינוק, כמו גם פציעתו של בן נוסף של בני הזוג, במהלך ההצתה שבוצעה בכפר דומא. במסגרת אישום זה, מיוחסת למשיב עבירה של קשירת קשר לביצוע פשע ממניע גזעני, נוכח מעורבותו בתכנון אירוע הרצח. בגדרם של ששת האישומים האחרים, המפורטים בכתב האישום, מתוארות פעולות נוספות שביצע המשיב, יחד עם אחרים, במסגרת מעורבותו בארגון הטרור, אשר בגינן יוחסו למשיב, בין היתר, עבירות של הצתה; השחתת פני מקרקעין ממניע גזעני; היזק בזדון ממניע גזעני; קשירת קשר לביצוע פשע; עלבון דת ממניע גזעני; ופגיעה ברגשי דת, בשל מעורבותו של המשיב בהצתת כנסיית הדורמיציון בירושלים. יצוין, כי ההליכים הקודמים בעניינו של המשיב פורטו בהרחבה בהחלטות הקודמות שניתנו, ועל כן אתייחס בקצרה לעיקרי הדברים בלבד.

הליכים קודמים

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצרו של המשיב והאחר על לתום ההליכים המשפטיים נגדם. ביום 10.7.2017, ומאחר שחלפו שישה חודשים ממועד הגשת כתב האישום, האריך בית משפט זה את מעצרו של המשיב ב-45 ימים, בהסכמתו. בהמשך, בהחלטה מיום 17.7.2016, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו, בקובעו כי חרף היותו של המשיב קטין, מסוכנותו גבוהה, כעולה מהמעשים המיוחסים לו, ולא ניתן לאיינה באמצעות שחרור לחלופת מעצר. לאחר זאת, בהחלטה מיום 29.8.2016, דחה בית משפט זה (השופט א' חיות) את ערעורו של המשיב על החלטתו של בית המשפט המחוזי, מיום 17.7.2016, ובמסגרת החלטה זו, האריך בית משפט זה את מעצרו של המשיב ב-45 ימים, אך הנחה את שירות המבחן להשלים את גיבוש המלצתו, באשר לאפשרות להורות על שחרור המשיב לחלופת מעצר, בתנאי פיקוח אלקטרוני (בש"פ 5859/16). ביום 13.9.2016, הגיש שירות המבחן תסקיר משלים, ובגדרו הומלץ כי המשיב יעבור למשטר של מעצר בפיקוח אלקטרוני, בבית סבו, בעיר בית שמש. חרף המלצה זו, ולאחר שהתקיים דיון נוסף בעניינו של המשיב, בית המשפט המחוזי שב והורה, ביום 26.9.2016, על המשך מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. ביום 27.10.2016, נעתר בית משפט זה (השופט מ' מזוז) לבקשה שלישית להארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים, לאחר שנתן את דעתו למניע האידיאולוגי שעמד ברקע המעשים המיוחסים למשיב, והתייחס גם לכך שהמשיב הפר בעבר תנאים מגבילים שהושתו עליו (בש"פ 7269/16). ביום 22.11.2016, האריך בית משפט זה את מעצרו של המשיב ברביעית (בש"פ 8592/16), מפי השופט (כתוארו דאז) ס' ג'ובראן, וביום 29.12.2016, נעתרתי לבקשה החמישית והוריתי על הארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים נוספים. בהחלטתי זו, עמדתי על חומרת העבירות המיוחסות למשיב, ועל מעורבותו לכאורה בפשע שבא לידי ביטוי בפיגוע הרצחני בכפר דומא. עם זאת ציינתי, כי ככל שיהיו בידי המשיב אסמכתאות בדבר שינוי במצבו הנפשי, פתוחה בפניו הדרך להגיש בקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו עד לתום ההליכים (בש"פ 9940/16). ביום 19.1.2017, הגיש המשיב בקשה לעיון חוזר לבית המשפט המחוזי, בשל התדרדרות נטענת במצבו הנפשי. במהלך הדיון בבקשה, הורה בית המשפט המחוזי, לבקשת המשיב, את שירות המבחן לערוך תסקיר עדכני בעניינו, וקבע את הדיון בבקשה לעיון חוזר למועד מאוחר יותר. ביום 26.2.2017, הוגש תסקיר עדכני מטעם שירות המבחן, בו נאמר כי לא חלה החמרה במצבו הנפשי של המשיב, וכי מצבו "מותאם לנסיבות". לבקשת המשיב, הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר משלים נוסף בעניינו, אשר הוגש ביום 20.4.2017. במסגרת זו, שלל שירות המבחן את הצעתו של המשיב, לפיה הוא ישוחרר לחלופת מעצר בחאן מרחבעם. לאחר זאת, ביום 23.4.2017, נמחקה הבקשה לעיון חוזר, לבקשת המשיב. במקביל לכך, נעתר בית משפט זה לשתי בקשות נוספות להארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים, אשר התקבלו בהסכמתו (בש"פ 1124/17; ו-בש"פ 2478/17). ביום 3.5.2017, הגישה המדינה בקשה שמינית להארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים. בהחלטתי מיום 23.5.2017, נעתרתי לבקשה זו (בש"פ 3675/17). התמשכות הליכי

המשפט מעבר לתקופת הארכת המעצר השמינית, הובילה לבקשה תשיעית להארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים. ביום 21.6.2017, קיבל בית משפט זה (השופט מ' מזוז) את הבקשה, בקובעו כי ההליך העיקרי עלה "על דרך המלך", וכי קשה להפריז בחומרת המעשים והעבירות המיוחסים למשיב, כמו גם ברמת מסוכנותו. עוד נקבע באותה החלטה, כי קיים קושי ליתן אמון במשיב, לאחר שהוא הפר בעבר, פעמיים, את תנאי שחרורו במסגרת הליכים פליליים אחרים, וכן הפר תנאי שהושת עליו, במסגרת צו אלוף שהוצא בעניינו. בנסיבות אלו נמצא, כי "אין מנוס מהארכת מעצרו של המשיב". השופט מזוז הוסיף וציון, כי ההכרעה במשפט הזוטא בתיק העיקרי עשויה להוות נקודת ציון לבחינה מחודשת, באשר להמשך מעצרו של המשיב (בש"פ 4869/17).

4. מכאן להשתלשלות העניינים בתיק העיקרי, בתמצית. ביום 3.1.2016, הוקרא כתב האישום בפני המשיב והאחר, ולאחר שהדיונים נדחו פעם אחר פעם, נקבעו 20 מועדים לשמיעת ההוכחות, החל מיום 21.11.2016 ועד לחודש פברואר 2017. ביום 21.11.2016, החלה שמיעת ראיות התביעה בתיק, במסגרת משפט זוטא. עד כה התקיימו 25 ישיבות במסגרת משפט הזוטא, כאשר פרשת התביעה הסתיימה לגבי שני הנאשמים, ויצוין כי האחר העיד במסגרת פרשת ההגנה במשפט הזוטא, במהלך חודש מאי 2017. בין לבין הגיש ב"כ המשיב עתירת אסיר, במסגרתה ביקש, בין היתר, לאפשר לו לפגוש את המשיב ללא מחיצה, לצורך הכנתו לעדות בבית המשפט, במסגרת משפט הזוטא. ביום 10.5.2017, קיבל בית המשפט המחוזי את העתירה, כך שהותר למשיב לקיים ארבעה מפגשים ללא מחיצה עם בא כוחו. המדינה לא השלימה עם החלטה זו והגישה בקשה לרשות ערעור, לבית משפט זה. ביום 31.7.2017, ניתן פסק דין בסוגיה זו, ובמסגרתו ניתנה רשות ערעור, וערעור המדינה התקבל לגופו, תוך ביטול החלטתו של בית המשפט המחוזי (רע"ב 4588/17 מדינת ישראל נ' פלוני (31.7.2017)).

הבקשה להארכת המעצר ב-45 ימים נוספים

5. ביום 30.7.2017, הגישה המבקשת בקשה עשירית להארכת מעצרו של המשיב ב-45 ימים, החל מיום 11.8.2017. בבקשה נאמר, כי למשיב מיוחסות עבירות חמורות ביותר, אשר המניע לביצוען הוא גזעני. עוד ציינה המבקשת, כי הקשר שקשרו המשיב והאחר, הוביל לפיגוע שבוצע על ידי האחר, ואשר גרם למותם של זוג הורים ותינוק, ולפציעתו של קטין נוסף באורח קשה. נטען, כי בנסיבות אלה המסוכנות הנשקפת מן המשיב היא רבה. המבקשת הוסיפה וטענה, כי המשיב הפר את תנאי שחרורו בהליכים פליליים אחרים המתנהלים נגדו, וכן הפר תנאי שהושת עליו, במסגרת צו אלוף שהוצא בעניינו. נמסר בנוסף, כי המשיב בגר, לאחר שמלאו לו 18 שנים ביום 28.10.2016. לבסוף, טענה המבקשת, כי העיכובים שחלו בהליך העיקרי נבעו בעיקר מבקשות והליכים שיזמה ההגנה, וכי עד כה התקיימו 25 דיוני הוכחות, כאשר בתקופת הארכה המבוקשת קבועים שלושה דיונים נוספים, לסיום משפט הזוטא בעניינו של המשיב.

הדיון בבקשה

6. בדיון שהתקיים לפניי, ביום 14.8.2017, מסרה ב"כ המבקשת, עו"ד רחל אבישר, כי לבקשת ההגנה נדחו שלושת המועדים שהיו קבועים לחודש אוגוסט 2017, ואשר נועדו להשלמת עדותו של המשיב במסגרת משפט הזוטא, ונקבעו מועדים אחרים לתחילת חודש ספטמבר 2017, בתוך תקופת הארכת המעצר המבוקשת. ב"כ המשיבה מסרה את הערכתה, כי משפט הזוטא צפוי להסתיים במועדים אלו. אשר להמשך ניהול התיק העיקרי, מסרה ב"כ המבקשת, כי ככל שההגנה תכפור בעובדות כתב האישום, לגבי עצם התרחשות האירועים המיוחסים למשיב, יהא צורך בקביעת

מועדים נוספים, לשם שמיעת העדים הרלוונטיים. נטען בנוסף, כי מצבו הנפשי של המשיב יציב, וטענה זו אינה מהווה טעם לשחרורו מהמעצר.

מנגד, טען ב"כ המשיב, עו"ד ציון אמיר, כי התיק העיקרי טרם הגיע לישורת האחרונה, משום שכתב האישום מונה שמונה אישומים, ולהערכתו צפויים עוד להעיד עדים רבים נוספים. בשלב זה, ההגנה כופרת בעובדות המתארות את עצם התרחשות האירועים המיוחסים למשיב, ועל כן צפויים להישמע עדים רבים בנושא זה, דבר שיגרום להתמשכות ניכרת בהליכים, ולהגשת בקשות להארכות מעצר נוספות. עם זאת, הסכים ב"כ המשיב, כי אין למצבו הנפשי של המשיב כל רלוונטיות לבקשה דנן. נטען בנוסף, כי המשיב נעצר בהיותו קטין והוא נתון במעצר מזה כעשרים חודשים, כאשר נאשמים בתיקים אחרים, אשר הואשמו בעבירות חמורות יותר מאלו המיוחסות למשיב, שוחררו לאחר תקופת מעצר דומה או קצרה יותר, לחלופת מעצר. לאור האמור נטען, כי נקודת האיזון בעניינו של המשיב השתנתה, באופן שיש לבחון את האפשרות לשחררו לחלופת מעצר הולמת.

דין והכרעה

7. לאחר שעיינתי בבקשה להארכת מעצרו של המשיב, והאזנתי בקשב רב לטענות הצדדים בדיון שנערך לפניי, הגעתי לכלל מסקנה, כי דין הבקשה להתקבל.

8. כידוע, בהליך לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, נדרש בית המשפט לאזן בין חזקת החפות העומדת לנאשם וזכותו החוקתית לחירות, לבין האינטרס שעניינו שמירה על שלום הציבור ובטחונו (בש"פ 9940/16 מדינת ישראל נ' פלוני (29.12.2016); בש"פ 1383/16 מדינת ישראל נ' פלוני (22.2.2016); בש"פ 8619/13 מדינת ישראל נ' פלוני (8.1.2014)). במסגרת איזון זה, שומה על בית המשפט ליתן את דעתו למגוון של שיקולים ואינטרסים מתנגשים. מן העבר האחד, יש לשקול את המסוכנות הנשקפת מהנאשם, כפי שזו נלמדת מאופי העבירות המיוחסות לו ומנסיבות ביצוען; את עברו הפלילי; ואת החשש מפני שיבוש הליכי המשפט והחשש להימלטותו של הנאשם מאימת הדין. מן העבר השני, יש לבחון את עוצמת הפגיעה בחירותו של הנאשם, הנובעת, בין היתר, מקצב התקדמות ההליך המשפטי בעניינו, וממשך הזמן אשר חלף מאז הושם הנאשם במעצר. מקום זו קצב התנהלות ההליך המשפטי אינו משביע רצון, תנוע המטוטלת לעבר זכותו של הנאשם לחירות, ותגבר הנטייה לשחררו לחלופת מעצר (בש"פ 4166/16 מדינת ישראל נ' אבו רזק (25.7.2016); בש"פ 5816/15 מדינת ישראל נ' דריימן (9.9.2015); בש"פ 3343/13 מדינת ישראל נ' אוחיון (3.6.2013)).

9. עוד יש להדגיש, כי אין דינו של נאשם אשר ביצע את העבירה בהיותו בגיר, כדין נאשם אשר עשה כן בהיותו קטין, כבעניינו. שעה שעסקינן בנאשם שהוא קטין, נדרשת בחינה מדוקדקת וקפדנית יותר, שמא ניתן להגשים את תכליות המעצר בדרך של חלופת מעצר הולמת, אשר תאיין את מסוכנותו של הנאשם, מחד גיסא, ותצמצם את הפגיעה בחירותו, מאידך גיסא (בש"פ 5073/14 מדינת ישראל נ' פלוני (25.7.2014); בש"פ 6787/12 מדינת ישראל נ' פלוני (24.9.2012); בש"פ 5943/12 מדינת ישראל נ' פלוני (11.9.2012)). יחד עם זאת, וכפי שצינתי בבש"פ 8619/13 מדינת ישראל נ' פלוני (8.1.2014):

"מתפקידו של בית המשפט להגן על כלל הציבור, מפני מי שעלול לסכן את שלומו ואת בטחונו, וזאת גם שעה שמדובר בנאשם שהוא קטין. לפיכך, עצם עובדת היותו של הנאשם בגדר קטין, אין בה כשלעצמה, כדי להקנות לו חסינות מפני

עמוד 4

מעצר או מפני הארכת מעצר, כאשר לא ניתן לאיין את מסוכנותו בחלופת מעצר הולמת, או כאשר התנהגותו של הנאשם הקטין מוכיחה כי אין ליתן בו אמון" (שם, בפסקה 15, וראו גם בש"פ 5943/12 מדינת ישראל נ' פלוני ((11.9.2012)).

10. כפי שציינתי בבש"פ 3675/17, אין ניתן להפריז בחומרת העבירות המיוחסות למשיב, אשר על פי כתב האישום, קשר קשר לביצוע פשע נתעב ממניע גזעני, שהוביל לרציחתם של זוג הורים ותינוק, ולפציעתו של פעוט נוסף באורח קשה. מלבד זאת, מיוחסות למשיב מספר עבירות של הצתה והשחתת רכוש, כחלק מפעילות להגשמת אידיאולוגיה גזענית וקיצונית של ארגון טרור מסוכן.

ער אני לחזקת החפות הנתונה למשיב, עוד טרם שנקבעה אשמתו. עם זאת, לאחר שבחנתי את כלל השיקולים לכאן ולכאן, שוכנעתי כי נקודת האיזון בעניינו של המשיב טרם השתנתה, וכי אין מקום לשקול, לעת הזאת, את שחרורו לחלופת מעצר. זאת, מששוכנעתי כי המסוכנות הנשקפת מן המשיב, אשר עומדת על רף גבוה, כפי שניתן ללמוד מהמעשים החמורים המיוחסים לו, אינה ניתנת לאיין, בשלב זה, בחלופה כלשהי. לכך יש להוסיף את הקושי ליתן אמון במשיב, לאחר שהוא הפר בעבר תנאי שחרור שהוטלו עליו, במסגרת הליכים קודמים. אשר לתיק העיקרי, אין מחלוקת כי הדיונים במשפט הזוטא אמורים להתקיים במהלך תקופת ההארכה המבוקשת. אכן, ועל פי עמדת ההגנה אשר נמסרה בדיון שהתקיים לפניי, אמורים עדים נוספים להתייצב בבית המשפט ולהעיד על עצם התרחשות האירועים שבהם היה מעורב, לכאורה, המשיב. אין צריך לומר, כי ניתן לייתר את שמיעתם של עדים אלו, ככל שתהא הסכמה לגבי עצם התרחשותם של האירועים, כולם או חלקם, וזאת מבלי להביע דעה באשר לגישה שעל ההגנה לנקוט. אוסיף עוד, כי מקובלים עליי דבריו של השופט מ' מזוז בהחלטתו מיום 21.6.2017, לפיהם יש להמתין לסיום משפט הזוטא ולהחלטת בית המשפט המחוזי בעניין זה, ובהתאם להתפתחויות, ניתן יהיה לשקול את המשך מעצרו של המשיב.

11. אשר על כן, החלטתי להיעתר לבקשת המדינה, והנני מאריך את מעצרו של המשיב ב-45 ימים נוספים, החל מיום 11.8.2017, או עד למתן פסק דין בתפ"ח 932-01-16 בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, לפי המוקדם.

ניתנה היום, כ"ה באב התשע"ז (17.8.2017).

שׁוֹפֵט